

Připomínky veřejného ochránce práv

Návrh poslanců Miloše Melčáka, Michala Pohanky, Karla Sehoře a Milana Šimonovského na vydání zákona, kterým se mění zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

S poslancekým návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, (sněmovní tisk 580), **veřejný ochránce práv vyslovuje svůj zásadní nesouhlas.**

Kontrola veřejné správy ze strany veřejnosti a účast veřejnosti na rozhodovacích procesech je tématem, které veřejný ochránce práv dlouhodobě sleduje, a ke kterému se opakovaně vyjadřuje ve svých souhrnných zprávách a dává mu prostor i v rámci jím pořádaných konferencí (např. konference Moderní veřejná správa a ombudsman, 15. 6. 2005, Brno nebo konference Principy dobré správy, 22. 3. 2006, Brno). Veřejný ochránce práv považuje účast veřejnosti na rozhodování veřejné správy za naplňování principů dobré správy a příspěvi k otevřenosti veřejné správy.

V této souvislosti poukazuje stejně jako Ministerstvo životního prostředí také na mezinárodní závazky České republiky, a to zejména na Úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, kterou Česká republika ratifikovala a který tak pro ni vstoupila v platnost dne 4. října 2004 (tzv. Aarhuská úmluva). Dále poukazuje na směrnici Rady 85/337/EHS o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (tzv. směrnice EIA). Oba tyto prameny zakotvují právo tzv. dotčené veřejnosti na účast v rozhodovacím řízení a rovněž zajistí právní ochranu účasti veřejnosti. Jak Aarhuská úmluva tak i směrnice EIA přitom jako dotčenou veřejnost definují i nevládní organizace podporující ochranu životního prostředí a splňující požadavky vnitrostátních právních předpisů.

Veřejný ochránce práv spatřuje ve snaze omezit účast občanských sdružení ve stavebních řízeních rozpor s výše uvedenými mezinárodně právními závazky i rozpor s principy dobré správy.

Veřejný ochránce práv odmítá argumentaci, dle které postačuje účast občanských sdružení v územních řízeních, naopak má za to, že i způsob realizace stavby a zvolené technologie mohou mít zásadní vliv na životní prostředí, přičemž tyto otázky v územním řízení řešeny nejsou.

Ochránce rovněž odmítá argumentaci, dle které je účast občanských sdružení příčinou nadměrné délky správních řízení. Občanská sdružení mají též práva jako jiní účastníci sdružení a mají též procesní prostředky, jak tato práva uplatnit. Účast občanských sdružení nemá vliv na lhůty stanovené v právním řádu pro vydání rozhodnutí. To, že občanská sdružení uplatňují svá práva kvalifikovaně a důsledně, čímž kladou značné nároky na veřejnou správu (ve smyslu její reakce na vznesené námítky či připomínky) nemůže být důvodem pro omezení jejich účasti.

JUDr. Otakar Motejl
veřejný ochránce práv